

Пропозиції Пенсійного фонду України
до проєкту Закону України “Про внесення змін до Закону України “Про
загальнообов’язкове державне пенсійне страхування” щодо підтвердження
страхового стажу”, внесеного народними депутатами України
Третьяковою Г. М. та іншими
реєстраційний номер 13705-1 від 08 вересня 2025 року
I читання

1. Пенсійний фонд України повідомляє про наявність зауважень до законопроєкту.

2. Відповідно до вимог статті 34 Закону України “Про правотворчу діяльність” норми права, що містяться у нормативно-правовому акті, мають відповідати вимогам однозначності їх розуміння (ясність, точність, доступність для розуміння та реалізації), передбачуваності (прогнозованості) результатів їх реалізації, їх узгодженості з нормативно-правовими актами рівної юридичної сили.

Статтею 42 Закону України “Про правотворчу діяльність” визначено, що основною метою внесення змін до нормативно-правового акта, як правило, є необхідність зміни регулювання суспільних відносин, врегулювання змінених суспільних відносин, визнання Конституційним Судом України нормативно-правового акта чи окремого його структурного елемента таким, що не відповідає Конституції України (є неконституційним), усунення колізій, прогалин у нормативно-правових актах у зв’язку з прийняттям (виданням) нового нормативно-правового акта, якщо це не було зроблено під час його прийняття (видання), виправлення помилок у нормативно-правовому акті.

Так, з огляду на зазначене потребує додаткового обґрунтування пропозиція щодо доповнення статті 44 Закону України “Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування” положенням, що у разі відсутності в державних інформаційних системах відомостей, необхідних для призначення (перерахунку) пенсії, територіальний орган Пенсійного фонду інформує особу про відсутність таких відомостей та необхідність їх подання (за наявності) у порядку, визначеному правлінням Пенсійного фонду, враховуючи, що Законом України “Про особливості надання публічних (електронних публічних послуг) передбачено надання публічних послуг з урахуванням відомостей, що містяться в державних електронних інформаційних реєстрах, системах базах даних, без подання особами документів у паперовій формі, які підтверджують відомості, а права та обов’язки щодо інформування застрахованих осіб, пенсіонерів Пенсійним фондом України визначено статтею 64 Закону України “Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”. Також під час прийняття рішень Пенсійний фонд України та його територіальні органи керуються нормами Закону України “Про адміністративну процедуру”, якими, наприклад, у випадку прийняття рішення про залишення заяви

Капінус Євгеній Валерійович

КНЕДП ДПС

BEDB631C5652E4EF982D15D9491D4998AF5E5BFC023EFAA1F8115095E53A907300

18.09.2025

Пенсійний фонд України

18.09.2025
2800-0702-3/62556

без руху або прийняття відповідного адміністративного акта (рішення про призначення / відмову в призначенні пенсії тощо) адміністративний орган надсилає заявнику відповідне повідомлення.

Щодо пропозиції законопроекту використання відомостей з державних електронних інформаційних систем та реєстрів, у тому числі Державного реєстру фізичних осіб – платників податків, Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань, інших державних електронних баз даних та інформаційних систем, що містять відомості про трудову діяльність, заробітну плату, сплату страхових внесків та інші дані, необхідні для призначення (перерахунку) пенсії, варто враховувати, що механізм їх використання вже передбачений законодавством, а наведений у законопроекті перелік не є вичерпним.

Пропозиція законопроекту стосовно зарахування до страхового стажу для визначення права на призначення пенсії згідно із статтею 26 Закону України “Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування” будь-якого періоду роботи на умовах трудового договору (контракту) або на інших умовах, передбачених законодавством, за які не сплачено страхові внески (єдиний внесок), за наявності у страхувальника заборгованості зі сплати страхових внесків (єдиного внеску) і за умови подання ним за такі періоди звітності щодо нарахування страхових внесків (єдиного внеску) у розмірі не менше мінімального страхового внеску відповідно до законодавства порушує принцип рівноправності застрахованих осіб щодо отримання пенсійних виплат та виконання обов’язків стосовно сплати страхових внесків на загальнообов’язкове державне пенсійне страхування (стаття 7 Закону України “Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”), а також створює негативний прецедент призначення страхової пенсії незалежно від наявності сплачених страхових внесків.

На думку Пенсійного фонду України, реалізація такої пропозиції можлива за рахунок відмінних від страхових коштів джерел, наприклад, за рахунок коштів Державного бюджету України, що потребує узгодження з Міністерством фінансів України.

Основним елементом принципу верховенства права, передбаченого статтею 8 Конституції України, є принцип правової визначеності, який передбачає насамперед ясність та недвозначність викладення правових приписів, відсутність внутрішніх суперечностей у нормативно-правовому акті та його узгодженість з іншими законодавчими актами, оскільки інше не може забезпечити їх однакове застосування та не виключає необмеженості трактування у правозастосовній практиці, про що неодноразово зазначав Конституційний Суд України у своїх рішеннях (рішення від 22 вересня 2005 року № 5-рп/2005, від 29 червня 2010 року № 17-рп/2010, від 22 грудня 2010 року № 23-рп/2010, від 11 жовтня 2011 року № 10-рп/2011 тощо).

Європейський суд з прав людини також неодноразово підкреслював, що закони мають відповідати встановленому Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод стандарту, який вимагає достатньо чіткого формулювання правових норм у тексті нормативно-правових актів. Зокрема, передбачено, що Закон має бути доступним для зацікавлених осіб та сформульованим з достатньою точністю для того, щоб надати їм можливість регулювати свою поведінку, аби бути здатними – за потреби, за відповідної консультації – передбачати тією мірою, що є розумною за відповідних обставин, наслідки, які може потягнути за собою його дія (рішення у справі “Веренцов проти України” від 11 квітня 2013 року).

У Рішенні Конституційного Суду України від 20 грудня 2017 року № 2-р/2017 зазначено, що принцип юридичної визначеності вимагає чіткості, зрозумілості й однозначності правових норм, зокрема їх передбачуваності (прогнозованості) та стабільності.

**Голова правління
Пенсійного фонду України**

Євгеній КАПІНУС